

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **J., nar. X.** bytom L., zastúpenej advokátom JUDr. J., H., proti žalovaným **1/ M., rod. Č.,** na neznámom mieste, **2/ vzd. M.,** na neznámom mieste, **3/ vzd. A., rod. Č.,** na neznámom mieste, **4/ vzd. ml. A.,** na neznámom mieste, **5/ K.,** na neznámom mieste, **6/ vzd. J.,** na neznámom mieste, **7/ vzd. J.,** na neznámom mieste, **8/ vzd. A.,** na neznámom mieste, **9/ vzd. B.,** na neznámom mieste, **10/ vzd. T.,** na neznámom mieste, **11/ vzd. M.,** na neznámom mieste, **12/ J.,** na neznámom mieste, **13/ I., rod. Č.,** na neznámom mieste, **14/ A., rod. Č.,** na neznámom mieste, všetci zastúpení opatrovníčkou M., **15/ Ing. D., H., 16/ Ing. M., H.,** oboch zastúpených advokátom JUDr. J., H., **17/ O., L., 18/ M., H., 19/ F., H., 20/ M., H., 21/ V., H., 22/ R., H., a 23/ M., H., o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva,** ktorá sa viedla na Okresnom súde Humenné pod sp. zn. 11 C 1250/1998, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 18. februára 2008, sp. zn. 8 Co 4/2007, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Žalovaným náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Žalobou podanou podanou 14.9.1998 na Okresný súd Humenné sa žalobkyňa spolu so svojou matkou R. (ktorá počas konania zomrela) domáhala, aby súd zrušil a vyporiadal podielové spoluvlastníctvo k parcelám č. KN X a KN X zapísaných na LV č. X kat. územie H. tak, že im tieto prikáže do podielového spoluvlastníctva v 1/2 pre každú z nich s tým, že im uloží povinnosť vyplatiť ustupujúcim spoluvlastníkom finančnú náhradu za ich podiel. Dôvodili, že vlastníctvo k týmto nehnuteľnostiam na základe notárskeho osvedčenia

protiprávne nadobudla M., ktorá tieto odpredala žalovaným v 15. a 16. rade, t. j. Ing. D. a Ing. M.. Trvali na tom, že spoluvlastníctvo k týmto nehnuteľnostiam nebolo nikdy zrušené. Pôvodní spoluvlastníci sa odsťahovali do USA a jediný spoluvlastník, ktorý žil na Slovensku, bol otec žalobkyne, resp. jeho právni predchodcovia. M. tieto nehnuteľnosti nikdy neužívala a nemala právo ich užívať, teda nemohla vlastnícke právo k týmto nadobudnúť na základe vydržania. Sporné nehnuteľnosti užívala R., a to nikým nerušená do času, kým sa ich násilne zmocnili žalovaní v 15. a 16. rade.

Okresný súd Humenné rozsudkom z 13.11.2006 č. k. 11 C 1250/1998-351 zamietol žalobu a vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

Na odvolanie žalobkyne Krajský súd v Prešove rozsudkom z 18. februára 2008, sp. zn. 8 Co 4/2007 rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil a rozhodol o náhrade trov odvolacieho konania. zhodne so súdom prvého stupňa dospel k záveru, že pred právoplatným skončením konania o dedičstve nemôže súd rozhodovať o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva po poručiťovi medzi viacerými dedičmi s poukazom na to, že nadobudli vlastníctvo k týmto veciam smrťou poručiťa podľa veľkosti dedičských podielov. Odvolací súd skonštatoval, že v prejednávanej veci bolo zistené, že neboli prejednané v dedičských konaniach všetky podiely, patriace pôvodným spoluvlastníkom. Takto nebol prejednaný podiel po A., ktorá osvedčením mala nadobudnúť podiel po M., vedený v pozemnoknižnej vložke č. X pod radovým číslom B4, a to vo výške 1/5. Taktiež podiel R., vedený v uvedenej pozemnoknižnej vložke pod B 6 vo výške 1/10, a taktiež podiel po J., vedený v citovanej vložke pod B 7 vo výške 1/5. Zrušiť a vyporiadať podielové spoluvlastníctvo je možné iba medzi podielovými spoluvlastníkmi. Je preto nevyhnutné, aby v konaniach týkajúcich sa zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva boli účastníkmi tohto konania všetci podieloví spoluvlastníci. Ak niektorý zo spoluvlastníkov zomrel, nie je možné zrušiť a vyporiadať podielové spoluvlastníctvo s namiesto neho, do úvahy prichádzajúcimi dedičmi po ňom. Po každom podielovom spoluvlastníkovi, ktorý zomrel, musí prebehnúť dedičské konanie, v ktorom bude prejednaný príslušný podiel v predmetných nehnuteľnostiach a až po právoplatnom rozhodnutí o dedičstve, v ktorom bude jednoznačne určené, kto sa stáva vlastníkom podielu patriaceho pôvodne poručiťovi, je možné viesť konanie o zrušení a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva voči tomuto novému spoluvlastníkovi. Keďže v predmetnom konaní neboli prejednané všetky podiely, pôvodne patriace spoluvlastníkom,

ktorí už zomreli, nebolo možné zrušiť a vyporiadať podielové spoluvlastníctvo k predmetnej nehnuteľnosti. Odvolací súd dospel k záveru, že žaloba bola podaná predčasne. Poukázal tiež nato, že pôvodné žalobkyne R., ktorá počas konania zomrela, a J. sa domáhali zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva k parcelám KN X a KN X, ktoré sú evidované na LV č. X kat. úz. H. tak, aby tieto parcely boli prikázané do podielového spoluvlastníctva oboch žalobkýň, pre každú z nich v pomere 1/2 a aby boli zaviazané zaplatiť ustupujúcim spoluvlastníkom náhradu za ich zaniknuší podiel. Po smrti pôvodnej žalobkyne R. nebol podaný návrh na zmenu petitu žaloby.

Rozsudok odvolacieho súdu napadla žalobkyňa dovolaním. Uviedla, že v konaní došlo k procesným vadám v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. (§ 241 ods. 2 písm. a/ O.s.p.), a že rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Žalobkyňa namietala, že nie jej vinou nastal stav, že súd nechce konať o jej návrhu na zrušenie a vyporiadanie spoluvlastníctva, pretože nie sú známi dedičia po niektorých pozemnoknižných vlastníkoch a na druhej strane ten istý súd nechce prejednať dedičstvo. Uviedla, že neotvárala náhradné dedičské konanie po matke A. z dôvodu neúspechu jej návrhu na prejednanie novoobjaveného dedičstva po právnom predchodcovi matky. Vyslovila názor, že súd nemal návrh zamietnuť, ale iba zastaviť. Z týchto dôvodov žalovaná žiadala zrušiť tak napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ako aj ním potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa.

Žalovaní s k dovolaniu nevyjadrili.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpená advokátkou (§ 241 ods. 1 O.s.p.), skúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) najskôr, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré ním možno napadnúť.

Dovolanie možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci je dovolanie napadnutý rozsudok odvolacieho súdu. Podľa § 238 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. V zmysle § 238 ods. 2 O.s.p. je dovolanie

prípustné tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež vtedy, ak smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu.

Dovolaním žalobkyne nie je napadnutý zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu (§ 238 ods. 1 O.s.p.), ani rozsudok vydaný vo veci, v ktorej by už dovolací súd vyslovil právny názor, ktorým by boli súdy viazané (§ 238 ods. 2 O.s.p.). Odvolací súd výrokom svojho rozsudku nevyslovil, že je dovolanie prípustné (§ 238 ods. 3 O.s.p.). Prípustnosť jej dovolania preto z § 238 O.s.p. nevyplýva.

Dovolanie žalobkyne by vzhľadom na vyššie uvedené bolo procesne prípustné, len ak by v konaní došlo k niektorej z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p. O vadu tejto povahy ide, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ nepodal sa návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom a g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Ustanovenie § 237 O.s.p. nemá žiadne obmedzenia vo výpočte rozhodnutí odvolacieho súdu, ktoré sú spôsobilým predmetom dovolania; ak v konaní došlo k procesnej vade vymenovanej v tomto ustanovení, možno dovolaním napadnúť aj rozhodnutie, proti ktorému inak dovolanie nie je prípustné. Prípustnosť dovolania v zmysle tohto ustanovenia však nezakladá samo tvrdenie dovolateľa o existencii procesnej vady tejto povahy, ale iba zistenie, že v konaní skutočne k predmetnej vade došlo.

Žalobkyňa existenciu procesných väd konania v zmysle § 237 písm. a/ - e/ a g/ O.s.p. netvrdila a procesné vady tejto povahy v dovolacom konaní nevyšli najavo. Prípustnosť jej dovolania preto nevyplýva ani z týchto ustanovení.

K námietke žalovanej, že odvolací súd jej odňal v konaní možnosť pred súdom konať, dovolací súd uvádza, že dôvodom, ktorý zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f/

O.s.p. je taký vadný procesný postup súdu v občianskom súdnom konaní, ktorým sa účastníkovi odníme možnosť pred ním konať a uplatňovať procesné práva priznané mu za účelom zabezpečenia účinnej ochrany jeho práv. Ustanovenie § 237 písm. f/ O.s.p. odňatie možnosti konať pred súdom výslovne dáva do súvislosti s faktickou činnosťou (procesným postupom) súdu, a nie s jeho právnym hodnotením veci v napadnutom rozhodnutí. Právnym posúdením veci súdom, pri ktorom súd aplikuje hmotnoprávne alebo procesné predpisy na zistený skutkový stav, sa vo všeobecnosti účastníkovi neodníma možnosť uplatnenia jeho procesných práv v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. (viď R 43/2003). Právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov je síce relevantný dovolací dôvod, ktorý možno úspešne uplatniť v procesne prípustnom dovolaní (viď § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), nesprávne právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov ale nie je procesnou vadou konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. (viď napríklad rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 102/2004, sp. zn. 2 Cdo 282/2006, sp. zn. 3 Cdo 174/2005 a sp. zn. 4 Cdo 165/2003). Súdmi nižších stupňov v danej veci z tých istých skutkových zistení vyvodili zhodný právny záver, že žalovaná podala žalobu predčasne, pretože zrušiť a vyporiadať podielové spoluvlastníctvo je možné až po prejednaní všetkých podielov, pôvodne patriacich spoluvlastníkom, ktorí už zomreli.

Pokiaľ žalobkyňa tvrdí, že postupom súdov jej bola odmietnutá súdna ochrana, dovolací súd poukazuje na Ústavný súd SR, ktorý vo viacerých rozhodnutiach prezentoval svoj názor, že obsahom základného práva na súdnu ochranu je umožniť každému reálny prístup k súdu, pričom tomuto základnému právu zodpovedá povinnosť súdu vo veci konať a rozhodnúť (napr. II. ÚS 88/01). Právo na súdnu ochranu nie je právom na úspech v súdnom konaní. Toto základné právo nezahŕňa ani právo na to, aby všeobecné súdy v civilných konaniach v celom rozsahu rešpektovali a uznávali procesné úkony každého z účastníkov bez zreteľa na ich povahu, dôsledky a vzťah k predmetu konania (napr. II. ÚS 37/01). Všeobecné súdy postupom, ktorým rešpektujú platný Občiansky súdny poriadok nemôžu porušiť základné právo navrhovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR (napr. II. ÚS 811/00). V tejto súvislosti dovolací súd uvádza, že žalobkyňa sa môže v prípadnom novom konaní domáhať zrušenia podielového spoluvlastníctva (za splnenia dôkazného bremena jeho existencie) len vo vzťahu k tým podielovým spoluvlastníkom, ktorí ho reálne tvoria. Pasívnu vecnú legitímáciu nemajú tie subjekty, ktoré súčasný stav evidovaný v katastri nespochybnili.

Z uvedených dôvodov dospel dovolací súd k záveru o procesnej neprípustnosti dovolania žalobkyne. Jej mimoriadny opravný prostriedok preto odmietol podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako smerujúci proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné. So zreteľom na odmietnutie dovolania sa nezaoberal napadnutým rozhodnutím odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.

V dovolacom konaní procesne úspešným žalovaným vzniklo právo na náhradu trov konania proti žalobkyne, ktorá úspech nemala (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). keďže si žalovaní žiadne trovy neuplatnili dovolací súd im ich náhradu nepriznal.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 26. februára 2010

JUDr. Jana Bajánková, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia:

Hrčková Marta